

Cser Ferenc (Queanbeyan/Aus), Darai Lajos (Kápolnásnyék):

A xiongnuk nem hunok, a hunok nem jöttek Távol-Keletről, a Kárpát-medence a keresett őshazánk

Minthogy a xiongnuk nem mutatnak közép-ázsiai genetikai kapcsolatot, hunok sem lehettek. Ezért a hunoknak sokkal több közük volt a magyarokhoz, a Kárpát-medencei magyar nép alapvető szerepe miatt, mint amit eddig szokás volt róluk állítani.

Egy, a kelet-ázsiai vagy távol keleti őstörténetre vonatkozó újabb örökléstani kutatás eredményéről szóló eredeti beszámolóból²⁴ kimaradtak a hunok, mert a xiongnuk mongolokká váltak, azaz nem jöttek hunokként Európába. Erről azonban a magyar ismertetések nem vesznek tudomást.²⁵ A mulasztást ezúton pótoljuk.

A neves örökléstani szakember, a dél-koreai Choongwon Jeong, a Max Planck Történelmi Intézet munkatársa által vezetett nemzetközi kutatócsoport tanulmányában szó sincs hunokról. Alapvető megállapításuk, hogy a nyugat-sztyeppei pásztorok genetikailag nem kapcsolódtak a keletiekhez a későbronzkori időkben. A kapcsolat köztük műveltségi, átvették azok technikáját.

A másik – lényegi – megállapításuk, hogy a keleti műveltségek egy lassú nyugatról keletre történt terjedést jeleznek, azaz alátámasztják Osetzky Dénes gondolatait a turk törzsek eredetéről: khorezmi ősi szálláshelyeikről a későbronzkorban a nyugat-sztyeppei pásztorok nyomására sodródtak kelet felé.²⁶

A mongol műveltségénél nincsenek fix települések, ezért csakis sírokra lehet alapozni a műveltség bemutatását. Általában nincsenek a nyugatiakhoz hasonló sírmellékletek sem, legfeljebb ló, birka és egyéb csontok.

²⁴ Choongwon Jeong, Shevan Wilkin, Tsend Amgalantugsd, Abigail S. Bouwmane, William Timothy Treal Taylor, Richard W. Hagan, Sabri Bromage, Soninkhishig Tsolmon, Christian Trachsel, Jonas Grossmann, Judith Littleton, Cheryl A. Makarewicz, John Krigbaum, Marta Burri, Ashley Scott, Ganmaa Davaasambuu, Joshua Wright, Franziska Irmer, Erdene Myagmar, Nicole Boivin, Martine Robbeets, Frank J. Rühli, Johannes Krause, Bruno Frohlich, Jessica Hendy, and Christina Warinner: „Bronze Age population dynamics and the rise of dairy pastoralism on the eastern Eurasian steppe.” *PNAS* (Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America) 115. évf. 48. szám (Szerk. Sarah A. Tishkoff, Philadelphia, University of Pennsylvania, 2018. október 3). <https://www.pnas.org/content/pnas/115/48/E11248.full.pdf>.

²⁵ National Geographic: „Génvizsgálat segíthet az ázsiai népek feltérképezésében.” *Szimpatika* 2020. 11. 15. <https://szimpatika.hu/cikkek/9895/genek-arulkodnak-a-sztyeppei-birodalmak-szuleteserol>. Vajna Tamás: „Az etnikai sokféleség és a bronzkori lovas tudományok segítettek a belső-ázsiai hun birodalom felvirágzását.” *Qubit* 2020. 11. 17. <https://qubit.hu/2020/11/17/az-etnikai-sokfelesseg-es-a-bronzkori-lovas-tudomanyok-segitettek-a-belso-azsiai-hun-birodalom-felviragzasat>.

²⁶ Osetzky Dénes: *A Magyarság Török Ősei*. Árpád Munkaközösség Kiadványa, Sydney, 1977.

Magyarán mondva: innen nem vezethető le az, hogy az európai hunok a keleti sztyeppéről vándoroltak volna nyugatra. Viszont van egy műveltségi mozgás: a buddhista hitvilág üstjei egészen az Urál keleti vidékéig elterjedtek. Az nem igazolható tehát, hogy ezzel népesség is terjedt, de a műveltségé igen.

Ha viszont a jeles tanulmányban nincsen szó a hunokról, az nekünk igen beszédes, mert akkor borul az egész xiongnu–hun azonosítási elmélet, amint a zsuanszuankok és az európai avarok azonosításának elmélete is. Ezek alapvetően az eredetileg Joseph Deguignes-től származó felvételekre épülnek,²⁷ és Pray György már a XVIII. század második felében behozta a magyar köztudatba, mint turáni eredetelméletet, az éppen akkoriban kibontakozó – szerinte hamis – finnugor eredetelmélet ellen. Anonymus, Kézai, Kálti stb után menvén, Pray a szokásos annales formában először a magyar őstörténetet írta meg,²⁸ melyhez új anyagként francia forrás alapján a kínai évkönyvek adatait használta – valójában tehát Deguignes adatait. Ezt aláhúzza a mai irodalomtörténet is.²⁹

Joseph Deguignes felvetései mint őstörténetünk „fő forrása”

Deguignes az eurázsiai lovas-műveltség jellemzői alapján a legrégebbi múltba és a legkeletibb részre vetíti vissza a legkésőbbi és legnyugatibb szereplőket. Teszi ezt – *a szerinte* – a kínai forrásokban megőrzött eredethagyomány alapján, amely a későbbi törökség elődeit, a türköket a hunoktól, azokat pedig a xiongnuaktól (hiungnuaktól) származtatta. ***Nem félve mintegy a kínaiak szájába adni a hun és a xiongnu azonosítását már a Kr. e. 2. évezredre, pedig az őáltaluk csak a Kr. e. 3. századra vonatkoztatott lehetett, a Kr. e. 1. századi híradás alapján.*** Majd ezt a mintegy időtlenséget, hamis egyöntetűséget viszi tovább a hunok és a késői türk népek azonosításában.

Deguignes nemcsak a hunok és a türkök származtatásának elméletét dolgozta ki, de a magyarok eredetét is beolvasztotta az ő nyugati türkökről szóló elméletébe.³⁰ Dobrovits Aladár írja Deguignes-ről: „*Ami a nyugati türk hatalom genezisének illeti, véleménye szerint, a nagykán, aki a*

²⁷ Joseph de Guignes: *Histoire générale des huns, des turcs, des mogols, et des autres tartares occidentaux ... I-IV.* Chez Desaint & Saillant, Paris, 1756-1758.

<https://archive.org/stream/histoiregnraled00guiggoog#page/n8/mode/1up>,

<https://archive.org/stream/histoiregnraled00guiggoog#page/n7/mode/1up>,

https://archive.org/details/bub_gb_3Mux0DmvlVMC,

<https://archive.org/stream/histoiregnraled04guiggoog#page/n7/mode/1up>,

<https://archive.org/stream/histoiregnraled02guiggoog#page/n9/mode/1up>.

Német fordítása: *Allgemeine Geschichte der Hunnen und Türken, der Mogols und anderer occidentalischen Tartarn...* I-IV. Ferdinand Röse, Greifswald, 1768-71.

<https://reader.digital-sammlungen.de/resolve/display/bsb10359582.html>, https://books.google.hu/books?id=8xCAAACAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false,

https://reader.digital-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10359584_00007.html,

https://books.google.hu/books?id=E81CAAACAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

²⁸ Pray György: meg: *Annales veteres Hunnorum, Avarorum et Hungarorum. A hunok, avarok és magyarok régi története.* Bécs, 1761.

²⁹ *A magyar irodalom története. II. kötet: 1600-tól 1772-ig.* A késő-barokk (rokókó) irodalom (kb. 1740–kb. 1772) c. rész. Az elvilágiasodó egyházi és iskolai literatúra c. fejezet. 70. Az egyházas tudományosság alkonya c. alfejezet: Pray György. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964. p. 551.
<http://mek.oszk.hu/02200/02228/html/02/386.html>.

³⁰ Deguignes, 1756/1, pp. 452-506.

türk birodalom legfőbb hűbérura volt, hercegei közt szétszította a birodalom kormányzását. A dinasztia egy tagja viselte gondját a nyugati végeknek.³¹ Adataiban 840-re teszi, hogy a Kie-kia-su (Hia-kia-sze, a jenyiszeji kirgizek) népe fellázadt a türkökét felváltó ujjur uralom ellen.³² Ők a ting-ling nép (Deguignes átírásában Tim-lim) és a kien-kunok (tkp. a jenyiszeji kirgizek paleoszibériai elődei) szállásterületén éltek, a Bajkáltól (Deguignes: Paikal) a Jenyiszej és az Ob mentén nyugat felé. E népeket 758 körül legyőzték az ujjurok (Hoei-ke, tkp. hui-ho), de O-ge kán, a kirgizek vezére, aki arra hivatkozott, hogy őse egy, a hun uralkodó (Tanjou, tkp. sanjü, ill. tanhu) által Szibériába száműzött kínai generális, Li-ling leszármazottja, fellázadt ellenük és húsz éven át harcolt velük. Deguignes ezt követően röviden utal a jenyiszeji kirgizek ujjurelleses harcaira, illetve arra, hogy ezt követően a török népek eltűnnek Kína látóköréből.³³ Deguignes szerint ez az uralkodó azonos lenne Ügyekkel, Árpád nagyapjával.³⁴ Az ügä tisztségnév, és az az az Ügyek nevének azonosságát később Györffy György is felvetette.³⁵

Deguignes beismeri: „Meglepő lehet, hogy egyáltalában nem használtam fel az Attila alatti hun betörések kapcsán a magyar történetírókat. A magyarok, akik magukat a hunoktól leszármazottaknak tartják, számos részletet közölnek átvonulásaikról, hadjárataikról, hódításaikról, és ezer olyan részletet közölnek velünk, amelyeket nem találunk másutt. Ez a legfőbb oka, hogy elvettem őket, csak kevés egyezést találtam köztük és a görög vagy a római történetírók közt, láthatóan nagymértékű az anakronizmusuk, és a mesék, amelyeket locsognak, kétséget ébresztettek bennem a továbbiak hitelessége iránt is.”³⁶ Krónikáink elvetése, a később szinte általánossá váló lejárata itt gyökérzik tehát. Nem megengedve a magyar népnek, a magyar krónikásnak, hogy részletesen emlékezzen saját múltjára, illetve annak részleteire, ha arról úgy más forrás nincs, vagy inkább ha arról más forrás – éppen mint Deguignes – mást mond.

Szekér Joakim Aloysius nézetei

Deguignes-t vette alapul Szekér J. Aloysius, a vezérfonalaként szolgál. Így aztán ebben Deguignes-nyel és Prayjal együtt Szekér is elvetendő. Szekér Pray Györgyöt is felsorolja útmutatói között, sőt megvallja, hogy Deguignes-t követi: „Azoknak bölcs vélekedését követvén, akik a Magyarok eredetének feltalálásában bizonyosabb nyomozásokkal éltek, vélem, hogy ... mivel ily régi és ismeretlen dologban rút vakmerőség volna, minden út-vezető nélkül megindulni, követtem ebben ama nagy bölcsességű férfit, Deguinest, aki a Magyarok eredetének feltalálásában az egész okos világnak fáklyát gyújtott, úgy hogy aminek felkeresésében sok száz esztendőttől fogva mások kevés haszonnal fáradoztak, azt ő a Sinabéliek írásaiban, mellyek a Párizsi Királyi Könyvtartóházban kezébe akadtak, szerencsésen feltalálta, és azokat Könyvében, mellyet a **Hun-**

³¹ Lásd Deguignes uo. pp. 462-463. A türk uralom hasonló leírását vesd össze Wang H.: Apa Qaghan, Founder of the Western Turkish Khanate, the Splitting Up of the Turkish Khanate and the Formation of the Western Turkish Khanate. *Social Sciences in China* 1983/2, pp. 124-154.

³² Vesd össze Drompp, M.: Breaking the Orkhon Tradition: Kirghiz Adherence to the Yenisei Region after A. D. 840. *Journal of the American Oriental Society* CXIX (1999), p. 391.

³³ Lásd Deguignes, 1756/1, pp. 504-505.

³⁴ Dobrovits Mihály: Deguignes Magyarországon. Az előkelő idegen. III. Nemzetközi Vámbéry Konferencia. Liliom Aurum, Dunaszerdahely, 2006. p. 35. <http://mek.oszk.hu/05000/05071/05071.pdf>. Vesd össze Deguignes, 1756/1, p. 512.

³⁵ Györffy György: A nemzetségtől a vár-megyéig, a törzstől az orszáig. Kurszán és Kurszán vára. *Tanulmányok a magyar állam eredetéről*. A Magyar Néprajzi Társaság Könyvtára, Budapest, 1959. pp. 82-83.

nusok, Törökök, Mógolok és napnyugati Tatárok nevezetesebb eseteiről írt vala, a most folyó századnak (1700) közepe táján közre bocsátott. Akinek francia nyelven való írásait éles ítéllete és bölcsessége szerint megrostálgatá és az okos világgal közlé ama dicséretes hazánkfia, Pray György.”³⁷

Krónikájában látjuk, hogy a Deguignes nyomán járó Szekér szerint a hunokat a kínaiak két-tévágják, és az északiakat megsemmisítik (Kr. u. 92), a délieket beolvasztják vagy elűzik nyugatra, akik Baskíriában vannak 318-ig, ahonnan a topai tatárok a Volga mellé űzik őket. Ott 56 évig maradvá 374-ben elhatározzák Balambér király vezetésével Európába jönni 374-ben. Útjuk során sok népet legyőztek, maguk mellé állítottak, és 377-ben már Pannónia nagy része is az övék. 397-ben már vannak köztük keresztények. Karaton, majd Bendegúz vagy Mundzuk, Oktár és Ruhás a királyuk, és utána Attila 434-től 454-ig, és birodalma 469-ben végleg elbukott.

Érthető, hogy Szekér zavarossá válik és egy másik történetbe kezd:

A törökök eme régi, nyugatra űzött déli hunok nemzetéből származnak, azaz a magyarokkal egy eredetűek. A törökök úgy fajzottak el első nemzöiktől, akik a Kr. u. 49-ben történt kettészakadás után a déli tartományt 216-ig bírták a tánczó kormányzása és kínai császár fennhatósága alatt. Ekkor a császár fejedelmüket elfogta, az országot saját tisztjei közt felosztotta. Így lakták az Altaj hegyeit több évig, közben hadi erejüket megmutatták. 550 táján Toumen a turcus vagyis török nemzetet felszabadítva nagy dicsőségre emelte Ázsiában, mert a geougen tatárok egy részét a kínai birodalomba, más részét a topai tatárok földére, harmadik részit pedig, a melly kétszáz-ezer főből állt, Európa felé szorítva, az egész geougen tartományt elfoglalták. E birodalmat 572-ben Topochán fejedelem két részre osztotta: a napkeleti birodalomnak fejedelmei Uhlfuchamoknak neveztettek, a napnyugati birodalom fejedelmei pedig Pulichamoknak. Mindkettő a főfejedelemtől függött. Ugyane birodalmat 537-ben Chapoli Fejedelem négy részre szegte, úgyhogy, a napkeleti és a napnyugati fejedelemnek még egy kormányzó társat adott, akivel fel volt osztva a hatalma, és birodalma. Akik ezek közül nyugat felé laktak, több változások után 635 táján ismét két részre szakadtak. Egyikük Mike nevű fejedelmet választ, Lop tava környékén lévő pusztát foglalta el, akik utóbb a kínai birodalomhoz kapcsolták magukat. A másik rész tíz nemzetségre osztatott, úgyhogy minden nemzetség bizonyos főtől függött, ezek pedig egy fejedelemtől; míg ezek is maguk közt való egyenetlenség miatt több részre szakadva, nem kevesen a Volga vize felé húzódnak, ahol a Patzinakoktól megveretttén, egy része Perzsiába költözött, akikből származott az Ottoman, vagyis a mostani Török Birodalom; s másik része Európa felé ballagott: ezek voltak a magyarok nemzöi... Egy volt tehát ezen két nemzet eredete; amelyet igen észrevehetünk a nyelvük hasonlatosságából is.

Mindez tehát Deguignes kissé zavaros értelmezéseként tárul elénk. Mi nem tanulmányoztuk Deguignes eredeti művét, hogy ő is ennyire zavaros-e, de talán felkeltjük most a figyelmet, és lesznek, akik a francia vagy a német változatot megtekintik, ha már oly könnyen, azaz a világhálóról elérhető, amint az elérését a fenti lábjegyzetben megadtuk.

De ez a Szekér-féle leírás jól mutatja a turáni elindulás tarthatatlanságát akár a hunok, akár a magyarok esetében. S minthogy az időrendet sokkal régebbi korokra is sikerült meghatároznunk, szeretnénk, ha senki nem feledkezne meg arról, hogy ami 4000 éve történt, még ha a Távol-Keleten is, nem vihető át arra, ami csak 1500 vagy 1000 éve történt, mint ahogy azt Deguignes

³⁶ Dobrovits 2006, p. 31.

³⁷ Szekér 1791, p. 1-2.

és nyomában sokan teszik. Különösen, ha erre épül az egész hun eredet és a magyar honfoglalás meséje. S van, aki azt terjeszti, hogy „*ma már senki sem vitatja a belső-ázsiai hiungnu és a középipázsiai hun népesség közötti etnikai összefüggéseket.*”³⁸

Türk Attila nézetei

A fentebb látott, Deguignes-nél szereplő 840-es dátum lehet az oka, amiért Türk Attila³⁹ és Sudár Balázs⁴⁰ alig 50 évvel a magyar „honfoglalás” elé teszi az „Urál mögül való elindulást”, és a vándorlást „sokkal rövidebbnek” mondja, „mint ahogy eddig tudtuk”. Ezért nagyon fontos a magyar eredet szempontjából most ez a Choongwon Jeong és munkacsoportja-féle kutatás, amelynek eredményeire még visszatérünk. És egyébként a csoport vezetőjétől származó korábbi tanulmányok is hasonló irányba mutatnak.⁴¹

Nézzük előbb Türk Attila nézeteit, a vele készített beszélgetés nyomán. Az ő vezetésével, illetve főszereplésével „*az utóbbi években gőzerővel újraindultak az őstörténeti kutatások, és nagyon úgy néz ki: a honfoglalást megelőző vándorlás eléggé máshogy zajlott, mint ahogy azt a kutatók korábban képelték.*”⁴² Arra alapozza ezt a meglátását, hogy „*Cseljabinszkban a raktárból került elő egy 40 éve kiásott, de azóta sem publikált leletegyüttes, melyben az aranyozott, palmettás díszítésű lószerszám veretek kiemelkedőek. Szergej G. Botalov, egy nálunk is több alkalommal megfordult régész első pillantásra felismerte a magyar honfoglalás kori leletekkel való hasonlóságot.*”⁴³

Tehát műveltségi elemek jelentik, ráadásul katonai használatú tárgyakon találva, Türk Attila nézeteinek kiindulását. Ezt számára megerősítette az uelgi lelőhely is, mint mondja, „*nagyon sok 'magyar-gyanús', a honfoglalók kultúrájával közeli párhuzamot mutató lelettel. Ez az egyik legnagyobb magyar vonatkozású felfedezés mostanában. Bár a sírok többsége még a föld alatt van, és eléggé le is vannak rabolva, egyértelmű, hogy sok itteni tárgy nagyon-nagyon hasonlít a 10. századi Kárpát-medencei sírokban találtakhoz. Mivel ráadásul nagyjából egyidősek is velük, szintén a 9-10. századból valók, könnyen lehetnek az Urál térségében maradt magyarok bizo-*

³⁸ Pogácsa István: *Őstörténetünk tágabb összefüggései III. kötet. A hunok kora.* Magánkiadás, 2016. Fülszöveg. Igaz, rögtön korlátozza is megállapítását: „...etnikai azonosságról nem beszélhetünk, ugyanis a Közép-Ázsiába került hiungnuk az ott élő késő-szarmata, alán és ogur-ugor népekkel jelentős mértékben keveredtek. Az így kialakult, már hunnak nevezett népesség összetételében bizonyára nem a hiungnuk voltak többségben, de államszervezői, hatalomgyakorlási képességeiknek köszönhetően ők kerültek hegemon helyzetbe. ...a közép-ázsiai hunok legkorábban nem 375 körül, Balambér vezetésével kerültek Európába, hanem már a Kr. utáni első évszázadtól elkezdődött az egyre erősödő beszivárgásuk.” V. ö. Lezsák Sándor: „A turkológia hazai megújulásáért.” *Magyar Hírlap* 2020. november 13. Péntek 4:42. <https://www.magyarhirlap.hu/velemeney/20201113-a-turkologia-hazai-megujulasaert>. Róna-Tas András, Vásáry István: „Turcologia hungarica est renovanda? A kaukázusi haza, az alán és bolgár szomszédság emlékét a magyar hagyomány is megőrizte.” Lezsák Sándor válaszával. *Gondola* 2020. november 23. 23:53. https://gondola.hu/cikkek/118113-Turcologia_hungarica_est_renovanda.html.

³⁹ Kolozsi Ádám: „Megvannak az ősmagyarok.” *index* 2015.03.14. 12:57.

https://index.hu/tudomany/tortenelem/2015/03/14/megvannak_az_osmagyarok/.

⁴⁰ Kolozsi Ádám: „Szittyák vagyunk, és finnugorok.” *index* 2019. 02. 06. 14:11. [Index - Tech-Tudomány - Szittyák vagyunk, és finnugorok](#). V. ö. Sudár Balázs (szerk.): *Magyarok a honfoglalás korában.* Magyar őstörténet sorozat 2. Budapest, 2015.

⁴¹ Choongwon Jeong, Szöuli Nemzeti Egyetem:

<https://scholar.google.com/citations?user=xy2a0hMAAAAJ&hl=en#>.

⁴² Kolozsi 2015.

⁴³ Uo.

nyítékai is”.⁴⁴ – És ez a „könnyen lehet” elegendő is volt arra, hogy ő maga és csapata azóta tovább ásson a környéken. Ám az ilyen műveltségi hasonlóságok másként is értelmezhetők, amint azt az újonnan feltárt genetikai adatokból látjuk, tehát ez a Türk Attila-féle, tisztán műveltségre alapozott származtatási és vándoroltatási elmélet nem tartható.

Látja ezt Türk Attila is, és ezért így folytatja: „Az igazán fura, hogy miközben ezek a távoli leletek meglepően hasonlítanak a honfoglalás kori Kárpát-medenceiekre, hasonlókat sokkal kisebb számban találtak a közelebbi területeken. Pedig a kutatók korábban egyértelműen ide, a Kazár Kaganátus belső területeire helyezték a magyarokat. A Don–Donyec vidékén, az állítólagos levédiai szállásterületen azonban alig vannak magyaros leletek; az itteni szaltovói kultúrkörhöz a korai magyaroknak valójában nem sok közük volt. Nem is nagyon értünk volna el erre felé: ez a vidék sűrűn be volt telepítve alánokkal.”⁴⁵ – Türk magyarázkodása itt azonban a régészet területéről áttér a történeti adatokkal való érvelésre. Ez önmagában éppen eléggé problematikus, de azt is tudjuk, hogy az egész kazár- és alán-kérdés nagyon vitatott az újabb történettudományi elemzésekben.⁴⁶

Türk, a régész viszont nem emiatt, de a történettudománytól még tovább lépve, nyelvészeti vonatkozásokat is bevet: „Korábban már a nyelvészetben is felmerült, hogy Levédia valójában csak Etelköz egyik része, a kazárokkal kapcsolatban lévő Levedi törzsfő szállásterülete lehetett. Az önálló Levédiával együtt most az egész kazár kapcsolat jelentősége megkérdőjeleződött. De ha nem a kazároktól, akkor honnan van annyi (jelenleg éppen 491-re taksált) ótörök jövevényszó a magyar nyelvben, hol éltünk tartósan török népek közelében? Biztosan még nem tudhatjuk, de lehetőségek azért vannak: török nyelvű népek nagy valószínűséggel már a 6–7. századtól éltek ugyanis a Volga vidéken, és a Kárpát-medencében talált avar népességgel való együttélés révén is kerülhettek török szavak a magyar nyelvbe. **A lényeg: a magyarok elődeinek vándorlása a Volga és a Kárpátok között legfeljebb néhány évtized alatt mehetett végbe.** Ezek a távolságok egy lovas nomád népnek nem jelentenek különösebb megterhelést, az avarok például a mai Mongólia területéről jöttek.”⁴⁷

Eme merész, de teljesen levegőben lógó megállapítások miatt ismételten hangoztatjuk: igen fontos az az újonnan megismert tény, hogy teljesen hiányoznak a távol-keleti vagy a kelet-sztyepei régészeti és genetikai kapcsolatok a közép-ázsiai vagy nyugat-sztyepei területtel. Ez az új és vitathatatlan tudományos felfedezés egyértelműen aláhúzza a korábban már lelepleződött Deguignes-féle elmélet hamisságát. Amely elmélet Pray Györgyön és Székér Joakimon keresztül máig érezteti hatását történettudományunkban éppúgy, mint a régészetben, amint most Türk Attilánál látjuk.

A tanulság ebből az, hogy mind a műveltségbeli hasonlóságokra, mind a magyar nyelvben előforduló, törökkel közös szavakra más magyarázatot kell adni, mint amit Türk Attilánál és Sudár Baláznál – s nyomukban másoknál – látunk. Mindamellett a magyar nyelv török eredetű szavainak zöme a mezőgazdasághoz kapcsolódó műveltségi szó, és ezek a magyar nyelvbe annak alapjaival, a mezőgazdasági kultúrával kerülhettek be még az újkőkort követő időkben.

⁴⁴ Uo.

⁴⁵ Uo.

⁴⁶ Lásd Heribert Illig és köre műveiben.

⁴⁷ Kolozsi 2015.

Nem elfogadható tehát eme többszörösen cáfolt előzmény miatt, amire Türk hivatkozik, az, ahogy ő tovább kombinál. Amikor elismeri, hogy nincs magyarázat, mégis azzal folytatja, hogy részletes magyarázatot ad elő, amely persze nem különbözik lényegesen a hagyományos leírás „*honfoglalással*” véget érő állomásaitól, de az állomásokon való áthaladás idejét lerövidíti. Mert, mint mondja, „*mindez azonban későn, csak a 840–850-es években történt volna – amúgy az írott forrásokban is csak ekkortól tűnnek fel a magyarok elődei a Volgától nyugatra. ...az utóbbi időben annyi 'magyar gyanús' leletet találtak Kirovograd–Krivój Rig–Poltava–Dnyipropetrovsk térségében, mint amennyi az eltérő időszakban, de sokkal tovább itt élő szkítáktól és később a besenyőktől sem maradt a környéken. E leletkör jelentősége, hogy miközben egyértelműen kimutatható benne a dél-uráli eredet, akár konkrét, onnan származó tárgyakban is, világosan benne vannak a honfoglalás kori anyagi műveltség gyökerei is. Ennek épp az lehet a magyarázata, hogy viszonylag gyorsan mehettünk át a területen, így nem volt idő jelentős kulturális átvételekre; talán a magyar nyelv is ugyanezért maradhatott meg.*”⁴⁸

Nem mellékes körülmény, hogy a téves régészeti–genetikai–történeti alapokon nyugvó közép-ázsiai elindulás utáni további vándorlást Türk Attila nemcsak felgyorsítja, de **az egész magyar népre** vonatkoztatja, hiszen még a magyar nyelv megmaradását is a gyors vándorlásnak tulajdonítja, ami alatt nem vesztette el eredeti nyelvét a nép. Ellene kell azonban vetni, hogy ilyen nagy távolságra ilyen gyors mozgást nem ismer sem a régészet, sem a történetírás, hanem csak lassú, szivárgásszerű terjedést, például a földműves népek esetében. Kisebb pásztor csoportok mozoghattak gyorsabban, de azok nem tudták volna kitölteni a Kárpát-medencét. Látja ezt Türk is, és afelé halad, hogy a lelethasonlóságra tegye a hangsúlyt, mintha az bizonyítaná a népmozgást. Hiszen – mondja, – ha „*az etelközi, vagy ahogy a régészek nevezik, Szubbotyici-leletkörből*” származó 9. század második felére datált „*palmettás aranyozott ezüst díszítmények ... egyértelmű kapcsolatban vannak a Kárpát-medencei leletanyaggal*”, kiegészülve „*a bizánci selyem, szláv eredetű kerámiák*” leleteivel, „*amelyekről a történelmi források alapján is tudjuk, hogy háború és kereskedelem révén a magyarokhoz kerülhettek*”, akkor „*Etelköz esetében a régészeti leletek és az írott források most meglepően nagy összhangban vannak egymással.*”⁴⁹ – De nem a magyar néppel, vetjük ellene, amelynek Kárpát-medencei eredetéről és folytonosságáról korábban valós anyaggal szolgáltunk.⁵⁰

Türk Attila viszont szinte légneműsíti, feloldja a magyarságot a végén, mintha nem is lett volna. Majdhogynem visszavon mindent, amit eddig erről mondott. Szerinte „*a 'magyar gyanús' vagy 'magyaros' jelzőt azért kell idézőjelbe tenni, mert az a régebbi régészeti felfogás, mely nagyjából zárt egységeknek tekintette az egyes népeket, melyek biliárdgolyóként gurulnak fel-alá a történelem színpadán, mára nagyon idejét múlt. Az egyes leletek etnikai azonosítása mindig problematikus, de elvi szinten is komoly kétségek merültek fel a népcsoportok és a – jellegzetes tárgyak, alkalmazott motívumok alapján azonosított – régészeti kultúrák megfeleltethetősége körül. Valójában semmit nem lehet mondani a tárgyak egykori tulajdonosainak az identitásáról, a*

⁴⁸ Uo.

⁴⁹ Uo.

⁵⁰ Lásd Cser Ferenc: *Gyökerek. Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról*. Melbourne, 2000. Cser Ferenc és Darai Lajos: *Magyar Folytonosság a Kárpát-medencében*. Fríg Kiadó, 2006. *Az újkőkori forradalom népe*. Fríg, 2007. *Európa mi vagyunk I-II*. Fríg, 2008. *Kárpát-medence vagy Szkítia?* Fríg, 2009. *Kárpát-medencei magyar ősiség*. Hun-Idea Kiadó, 2011. És több tucat közös tanulmányunk elérhető a világhálón.

*nyelvéről meg még annyit sem. Én egy tarsolylemez tudok vizsgálni, de azt, hogy mit gondoltak magukról a magyarok elődei, soha nem fogom tudni.*⁵¹

Nohát, itt van közöttünk a nagy különbség, mert mi igenis vizsgáltuk a magyar műveltség szellemi tartalmát, amelyet a mellérendelő műveltségben és a földműves-kézműves-fémműves foglalkozások jellegzetességeiben találtunk meg. Mégpedig az alárendelést célzó harcias műveltségi támadások közepette, azokat túlélve, beolvastva.

Türk Attila, aki pár évtized alatt gondolatban átköltözteti a magyarságot az Uráltól a Kárpátok előterébe, onnan a Dunához elérő „honfoglalást” még legalább ugyanannyi ideig tartónak gondolja, ezzel egyértelműen annak a krónikákban ábrázolt dicsőséges módját tagadva: „Az etelközi területekről aztán elég hamar megkezdődött a Kárpát-medence feltérképezése, hiszen a karoling–morva konfliktusba a magyar hadsereg bekapcsolódott. Ma már vannak olyan régészeti adatok is, melyek szerint 895 előtt is előfordulnak jellegzetes, honfoglalás kori mellékletekkel eltemetett sírok a Kárpát-medencében, többnyire magányos, vagy kisebb sírszámú fegyveres férfisírokból álló temetők. Ezek alapján egyre biztosabb, hogy a honfoglalást egy konkrét év helyett egy néhány évtizedes, kb. 860–907 közötti folyamat eredményének érdemes tekinteni.”⁵²

Sudár Balázs nézetei

Sudár Balázs turkológus is felcsatlakozik mindehhez. Szerinte „amikor a magyarság megjelenik a történelemben, izzig-vérig sztyeppei nép, sztyeppei nomád minták határozzák meg a működését.”⁵³ Amely állítás tehát az eddig előadottak alapján súlyos tévedésnek mondható.

Nála is bejön a már teljes egészében megcáfolt Deguignes–Pray–Szekér-vonal kritikátlan ismételtetése: „A történetet ugye az Etelköztől látjuk. Az újonnan létrehozott állam pillanatok alatt mindenkinek beavatkozik az életébe a környéken, levezényelnek egy honfoglalást, amiben azért gond nélkül széteshetne egy ilyen pusztai szerveződés, és aztán a dinasztia még 400 évig hatalmon van. Itt valaki nagyon tudott valamit... A magyar krónikás hagyományban van egy olyan kitétel, hogy Álmosék családja egy régi királyi dinasztia. Igen ám, de ha csak most szervezték meg az államot, akkor milyen régi dinasztiáról beszélünk? Senki nem mondta azonban, hogy magyar királyi családról lenne szó. A sztyeppei történelemben nagyon sok olyan példa van, hogy egy uralkodó dinasztiának menekülnie kell. 840-ben szétesik a sztyeppe nagyhatalma, az Ujgur Kaganátus, és ennek az uralkodócsaládja is szanaszét menekül. Ők aztán létrehoznak egy sor utódállamot. Így meg is lenne az a tudástranszfer, ami az államépítéshez kell. Magyaros sírok keleten, megvan Etelköz, Levédia csak félreértés lehetett – a régészet áttörést hozott az őstörténetben. A magyarok elődeinek vándorlása a Volga és a Kárpátok között legfeljebb néhány évtized alatt mehetett végbe.”⁵⁴

Egy rövid összefoglalásuk itt a Szilaj Csikón: A magyar nemzeti kincs világörökség (https://90006598-3cbe-4883-8f87-b2bca3dd4ed8.filesusr.com/ugd/55b554_2fc2cae6b4914b2ab2ca46cd1e2aca0b.pdf).

⁵¹ Uo.

⁵² Uo.

⁵³ Kolozsi 2019.

⁵⁴ Uo.

Sudár azért látja a problémát is, hogy – mint mondja – „az új elmélet alapvetően a magyar honfoglaló elit régészeti leletein alapul. Hogy mi volt a köznéppel, nem tudjuk.” De nagyvonalúan átsiklik fölötté, lényegében feladva a magyarságot: „Ami biztos, hogy a sztyeppei népek nem etnikai és nem nyelvi alapúak. A magyarságról azt tudjuk, hogy éppen az Etelközben egy nagyon kemény néppé formálódási folyamat zajlik. Teljesen különböző eredetű csoportok összeolvadása történik a szemünk előtt. A Hunor-Magor hagyományban ott vannak a bolgárok és az alánok, Bíborbanszületett Konstantin ír a kabar csatlakozásról, a magyar krónikákban ott van a hét kun törzs, akikről szintén fogalmunk sincs, hogy kicsodák. A magyarság történetéből azt látjuk, hogy egy soknyelvű, sok szálból összesodródó közösség ez... Egyik nép sem olyan, mint egy piros labda, ami csak úgy végiggurul a történelmen. Inkább mint egy lavina, ami nem csak az, ami fentről elindult, a végén a fél hegyoldal beletartozik. Ugyanez van a magyarsággal. A sztyeppei népalakulásokban az etnikai kérdés másodlagos. Az mindig birodalmi alapú, hatalmi és érdekközösség-alapú, a nyelvi közösség sokkal kevésbé érdekli.”⁵⁵

Aztán még Sudár találgatásba fog, hogy miként alakulhatott a magyar nyelv sorsa, de csak addig jut, hogy kérdést tesz fel: Ha nem az Árpádokkal jött ide a nyelvünk, akkor „az avarokkal bevándorló csoportok nyelve volt a magyar, bejöttek a török nyelvű Árpádék, és asszimilálódtak a magyar nyelvű avarokhoz?” Válasza: „Minden további nélkül elképzelhető akár ez is. De semmiképpen nem állítanám, hogy Árpád népének legalább jelentős része ne lett volna magyar nyelvű.”

S végül: a mi nézeteink, az új kutatási eredménnyel is megerősítve

A sztyeppei eredetünk ilyenformán való elképzelése és elfogadtatásának szándéka ellen a következő kérdéseket tehetjük fel, most ismételten, amelyekre a mai ágensek mellőzik a választ, de mi korábbi műveinkben már megfeleltünk rájuk:

Mi a kurgán műveltség lényege? Miért nem használnak nyilat a kezdő kurgán kultúrák?

Ha csak a szkíta idők óta használnak emberölésre nyilat, akkor korábban miért nem használtak? Nemde azért, mert a kurgán a kőkés, majd a harci-balta társadalma volt, nem a nyílé?

Mik a sztyeppei és a magyar műveltség jellegzetességei, különbségei? Mi a kurgán műveltség kapcsolata a későbbi népi emlékekkel, kultúrákkal (nordikus, kaukázusi)?

Mit értünk a szkíta fogalmán? Miért lennének a letelepedettek is szkíták? Miért lennének az olyan nevek, amelyek a magyarral rezonálnak, szkíták? Nem éppen magyarok ezek a nevek, fölteve, hogy Kárpát-medenceiek vagy kukutyiniak? Harcoltak-e lóhátról a szkíták, ismerték-e a kengyelt? Ha nem, akkor csak a nyíl miatt voltak lovas harcosok? Nemde a kengyelt a hun időkben ismerte meg Európa? Miért nincs legalább Ázsiában korábbi kengyellel lovagló emberábrázolás? Miért nincs ilyen görög, iráni vagy kínai?

Mit jelent az iráni fogalma? A mai iráni területre hivatkozva iráni minden korábbi? Nem számít, hogy annak a területnek a nyelve, a műveltsége hihetetlen mértékben változott? Nem lehet, hogy a „szkíta időkben” a helyesebb kifejezés, nem az, hogy „szkíta”, erre? S ha ez idő tájt hajlító nyelv uralkodott a mai Irán területén, akkor onnan a ragozók kiszorultak, elmentek?

⁵⁵ Uo.

Miért nem számít, hogy a turkok elmentek keletre, a dravidák délre, stb? Miért ne vennénk figyelembe, hogy ott uralkodóvá a pásztor társadalom vált? Attól még, hogy a szkíta is pásztor-társadalom, mitől lenne szkíta minden pászortársadalom?

Miért lenne íjász a műveltség, ha csak nyílhegyeket találunk ott, akkor? Mitől lenne íjász nép, ha a nép fogalma csak több ezer év múlva jelenhet meg?

Eltekinthetünk-e egy időszak és terület ismert műveltségétől későbbi fejlemények miatt? Ha nincs a Kárpátokon belül eredetileg sámánizmus, pár későbbi előfordulása nem esetleges csupán?

Honnét ismert a fegyverimádat, hol találkozunk vele egyáltalán? Mi bizonyítja, hogy ez a magyar műveltség része lenne? Miként fordulhat elő a békés magyar műveltségben a harcias fel-fogás? Hol van ennek bármilyen magyar nyoma magyar területen? Cáfolja valami is, hogy ide szkíták csak hatalmuk leáldozása után települtek?

Miért nincsenek nyelvjárások a magyarban? Miért nincs a magyarhoz csak hasonló nyelv sem? Miért minden nyelv olyan iszonyúan távoli tőle? Hogyan alakulhatott volna ki ez a gazdagon fejlett nyelv a sztyeppén? Vagy nem igaz, hogy a sztyeppén vándorlók éppen nyelvjárásokra szakadtak, mint a turkok két évezreddel ezelőtt?

Mit tudunk a szkíták nyelvéről? Honnan tudná valaki, hogy milyen, ha nincsenek írott emlékek, csak néhány személynév? Nem számít-e, hogy még e neveket is a névadók nyelvére hasonlítónak tekintik? Hogyan használhatók fel a területen található nevek, ha az ott élt emberek állandóan változtak? Vagy nem az állandó mozgás, változás éppen a sztyepei lét lényege? Milyen alapon lehet azonosítani a mai neveket a kétezer évvel korábbiakkal? Vagy nem az történt egyre, hogy egyik csoport elment onnan és annak helyére jött a másik? Talán a nevek megőrzése nem csakis a letelepedettek sajátja?

A szarmaták miért lennének szkíták? Nemde ők verték le a szkíta uralmat a sztyeppén?

Nemde a szarmaták vezették be a testpáncélt, és lándzsával harcoltak, nem nyíllal és karddal? Vagy talán használtak buzogányt is? Nemde ők a páncél- és a lándzsahasználat, azaz a nehézlövesség megalapítói? Nemde a lengyel nemesek tartják magukat szarmata utódnak és a lengyel népesség nem? Milyen alapon lenne állítható, hogy elszlávosodott szarmaták a lengyelek, mármint a nép?

Nemde a szlávok a szarmaták előtt és azóta is azon a területen élnek? Nemde a szvidéri műveltség óta szinte megszakítatlanul, letelepedettek voltak és maradtak? Nemde a déli szlávokat az avarok telepítették a Duna mellé északról Kr. u. 622-től? Ascherson könyvének⁵⁶ mind ezekre vonatkozó számos adatából ki cáfolt meg egyet is?

Hogy lehet a hatalmas M17 (Eu19) részarányunkat (60 %) néhány ezer közép-ázsiai nomádnak területünkre telepedése génáramlásával magyarázni, amikor az ezt nem okozhatja? Nemde ha ez igaz lenne, Közép-Ázsiában is magasnak kellene lennie, ami nem áll fenn?

Nemde a lovas pásztoroknak csak egy része jött Európába, nem pedig a zöme? ***Nem alapítatlan feltételezés a magyarok szkíta eredete, ha nem alapul konkrét adatokon?*** Nemde a hivatkozott adatok értelme más? Nemde itt a hivatkozók összekeverik a letelepedett és a pásztor társadalmat? Nemde erőltetett a szkíta eredetünk, és pontosan annyira nem igaz, mint a finnugorizmus? Nem fontosabb műveltségünk ismerete, mint az egyfajta dicsfény utáni vágy?

⁵⁶ Neal Ascherson: *Black Sea. The Birthplace of Civilisation and Barbarism*. Vintage, London, 1996.

Nemde Gimbutas 1991-es könyve⁵⁷ is megerősíti Naddeo⁵⁸ ki nem mondott sejtését a férfi istenek – általában az istenek – keletkezésének a mechanizmusáról? Nemde világosan belátható, hogy bár a jégkorszak végi Vénusz szobrokat istenségnek szokták nevezni, de minthogy arckuk nincs, nem személyek, nem istenek, hanem jelképek? Nem igaz talán, hogy a Dolni Vestonice (és a jelen előtti 25000 éves Szeleta, vagy esetleg Perigord) műveltségének embere a női szobrokat úgy áldozta fel, hogy felrobbant a megütésekor, ami nem istentisztelet, sőt, és azoknak jószerint feje sincs, nem hogy arca lenne?

Nem kell ma már a finnugorizmus ismert kritikáit ismerni, ha beszélünk róla? Nem kell a magyar kultúra jellegzetességeit ismerni, ha a finnugorizmusról beszélünk?

Nem kell a régészeti műveltségekkel tisztában lenni, ha őstörténetről beszélünk? Nem kell ismerni a kárpáti-bronz műveltséget, amikor a bronzkorszakról beszélünk?

Alátámasztja-e valami, hogy volt vaskohászat Sumérban? Nemde fél évezreddel korábban a sumérok eltűnését megelőzően a hettiták már kovácsoltak vasat, és az egyiptomiaknál is előfordult néhány vastárgy, de Sumérban nem? Nemde a Tátrában meg ezeknél közel egy évezreddel korábbi vas olvadáspontjánál nagyobb hőmérsékleten működő kemencét találtak? Mi a jelentősége, hogy a vas szó a finnugor nyelvekben általában ércet jelent?

A 12 ezer helységnévből mennyi alapján vonjunk le következtetéseket? Mi bizonyítja, hogy itt minden név iráni? Mit jelent ebben az esetben az iráni? Nem probléma, hogy ez időben Iránban nem 'iráni' nyelveket beszéltek, hanem ragozót? Mi közünk az indiai uralkodó dinasztiákhoz?

A józan, átfogó vizsgálódáshoz nem kellene áttekinteni a kérdéskört, ha nem is az egészet, mint mi tesszük, de annak legalább meghatározó részét? **Szükséges-e egységben látni, egybefogni a múltunkat illető minden adatot, összefüggést?** Kiemelhetünk belőle valamit és valamilyen mai célnak rendelhetjük alá az egészet?

Ha a kazah magyarok a magyarokhoz állnak genetikailag a legközelebb, de a magyarok viszont nem hozzájuk, akkor az mit jelent és mit nem? Ha a magyar és magyar távolsága nagy, amint egyébként elismerik, az mit jelent?

Ugyan miért lenne elegendő a magyar műveltség ismerete nélkül, csak a krónikáinkkal foglalkozni a magyar őstörténetet illetően?

Mi pedig azt bizonyítottuk, hogy a magyar nyelv a több tízezer éve itt folytonos nép nyelve, amely mindenféle üldöztetés ellenére itt fennmaradt: a nép és a nyelve egyaránt, műveltségét annyira megőrizve, hogy nyelvünk még ma is mellérendelő jellegű, amint gondolkodásunk is – ha nem hagyjuk elkorcsosulni az alárendelésre épülő európai környezetben. A magyar csak itt, a Kárpát-medencében alakulhatott ki, mert arra a fokra, ahol már 1000 évvel ezelőtt volt, állandóan vándorló, helyváltoztató életmóddal és környezetben nem juthatott volna.

Az egyetlen, ami Európából a keleti sztyeppére utal, az az ún. Óbolgár krónika, amely a Dulo család részének tekinti Attilát – Avitochol néven. De ez is lehet hamis, késői és mesterkélt.

⁵⁷ Marija Gimbutas: *The Civilization of the Goddess*, Harper, San Francisco, 1991.

⁵⁸ Michelangelo Naddeo: A magyarok Európa őslakosai. Nem is volt igazi honfoglalás, csupán visszatértünk saját földünkre? Videók

<https://internetfigyelo.wordpress.com/2015/03/24/michelangelo-naddeo-a-magyarok-europa-oslakosai-azaz-nem-is-volt-igazi-honfoglalas-csupan-visszatertunk-sajat-foldunkre/>.

A keleti sztyeppe hunoknak tekintett műveltsége az Urálig követhető, nem látni, hogy hol és mikor lépett át onnan a Volgán. Pedig a történeti hagyomány szerint, amit talán máig rosszul értelmezünk, Attila elődjének 'hunjai' onnan, a Volga innenső oldaláról indultak két évszázaddal később. Esetleg – horribile dictu – még a Volgát is félreértjük? – mint erre még visszatérünk. Az az Orosz-síksági rész a kurgán műveltség része volt, és ezért nem tudható, hogy az a katonanép, amelyet Attilához kötnek, milyen nyelven beszélt. Annyi tudható, hogy korábban európai sztyeppei pásztorok voltak.

Az azt megelőző, jóval korábbi időkből látszik, hogy e sztyeppei pásztorok a nyugati sztyeppéről nem északon, hanem a Kaspi-tótól délre jutottak át Ázsiába – és tolták maguk előtt a turk népeket. Osetzkyre hivatkozunk, de az ő adatait nem tudjuk ellenőrizni. Viszont szinte tény, hogy a hindu műveltség forrása is a Káspi nyugati részéről ered, és Észak-Indiába a Kr. e. II. évezred elején jutottak el a lovas pásztorok s vitték magukkal a később zoroasztrizmusnak nevezett hitvilágot.

A turkok nem léptek be a Tarim-medencébe, ők attól északra jutottak ki a keleti sztyeppére, oda a mögöttük jövő kurgán (késő jamna) nép lépett – ők a tochárok. Egyértelmű, hogy a műveltségük a Volga-vidékivel azonos volt. Gyapjút szőttek, így a szövöszékeik nem feszített szálúak voltak, míg a Dnyepertől keletre lévőké az volt, mert lent szőttek. A tochárokat később váltották északról a turkok.

Ezt lehet tudni, zömmel a régészeti anyag feldolgozása alapján. Ami ebből lényeges, hogy törzsi méretben az ókor végén, de még a középkorban is, volt némi mozgás, de nem Ázsia távoli részéről, hanem a kurgán műveltségi területről – ahonnan egyébként, most már a történeti hagyomány szerint, a kelták urai, a korábbi lovas elit is származott. A druidok legendái egyértelműen jelzik a népesség kettős műveltségét, és abban a druid legendák hagyományosan a nyugati sztyeppei folyókhoz kapcsolódnak. Ahogy a nordikus hitvilág forrása is a Volga északi kanyarjánál kiásott egyik sír tartalmára rezonál.

Deguignes mesterséges történelmet teremtett, nagy túlzásokkal, mert hiszen a középkori lovas műveltség embere, katonája lóháton nem 6-8000,⁵⁹ hanem csak kb. 1200 km-re⁶⁰ tudott egyszerre legtávolabb eljutni és onnan visszatérni, anélkül, hogy létének forrásait helyből kellett volna biztosítani (napi 80 km-es átlaggal és kb. 30 napi szárított élelmiszerral számolva, s feltételezve, hogy víz és fű volt az úton). A mongol inváziót a mai Mongóliából ide, az eddigiek fényében, törölni kell tehát. Egyébként Rogerius mester „*mint szemtanú*” visszaemlékezése a tatárjárásról eléggé egysíkú, szűkös terű, mintha azok, akik véglegesítették a szöveget, vigyáztak volna, nehogy ellenőrizhető adat legyen benne.

Az sem igaz, hogy a Kárpát-medence népességének történetét alapjaiban meghatározta volna az eurázsiai sztyeppéről érkező, különböző nomád csoportok inváziója a középkor során, mint ezt szokás még ma is hangoztatni. A hunokkal ugyanis az ókor ért véget, és a középkor csak azután következett. Viszont a középkor előtt 4000 évvel a kurgán invázió valamennyire befolyásolta, de nem határozta meg a Kárpát-medencét, különben a magyar nyelv nem maradt volna meg. Hiszen a leigázást jelentő kurgán-hatás nyomán és mentén indoeurópaivá vált körben Európa vonaldíszes kerámia műveltsége a Kárpát-medencén kívül. Ugyancsak érintetlenül hagyta a Kár-

⁵⁹ Egy ausztrál kalandvágyó férfi megszervezte és 3,5 év alatt lovagolt el Mongóliából Magyarországra, de persze már mai állami és útviszonyok mellett.

⁶⁰ Ez a mai Budapest–Kijev távolság, de akkor úttalan utakon kellett volna megtenni.

pát-medence letelepedett műveltségét a későbbi kimmer és szkíta vezértörzsek betelepítése is, ahogy a római időkben itt megjelent szarmatáké is. Ráadásul ezt a sztyepei meghatározó mivoltot a hunok esetében hangoztatni, az Álmos-Árpád vezette úgynevezett honfoglalás visszavetítése 500 évvel. Milyen alapon, ha az ázsiai „hunok” és az európai „hunok” között nincsen kapcsolatot? Ez is a történelemhamisítás utólagos műve, mint még több nyugati szereplő nép és személy a középkorból, valamint az a legalapvetőbb és máig vádként hangoztatott állítás is, hogy az ide érkező vérszomjas nomád magyar hódítók elnyomták az itteni germán és szláv kultúrnépeket.

Pedig ez éppen fordítva volt tehát: a mi békés népünk mindig is itt élt, míg a harciasságot sorozatosan behozták, vagy felújították az ideérkezettek. Az írott történelemben ebből az időből velünk kapcsolatban szereplő népeket vagy hatalmi csoportokat megcserélve, a Kárpát-medencei földműves magyarokat tették meg behatoló hódítóknak, és a hódító szándékúakat mondják őslakóknak. Az őslakókat messziről idejötteknek, az esetleg messzebbi kapcsolatokkal bírókat ősidők óta itt lévőeknek. Bíborbanszületett Konstantin is, úgy tűnik, mintha teljes mértékben egy mai térképen mozgatná a szereplő népeket vagy hatalmi csoportokat. De műve, *A birodalom kormányzásáról* csak 1135 évvel ezelőttig megy vissza, nekünk viszont van itt a Kárpát-medencében sok 4000, 5000, 6000, 7000, 8000, 9000, 14000, 40000, 80000, 120000, 300000, 450000 éves adatunk is önmagunkra. Mind olyan jellegű, ami a magyarság lényege, és ebben itteni folyamatosságot mutat. Tehát az elmúlt 4000 évből is van, amely itt előbb a kelta és szkíta korszak, majd a római és szarmata, hun, hunbolgár vagy avar és magyar. De ezekben végig látszik, hogy **a földműves-állattenyésztő-kézműves-fémműves nép nagy tömegei nélkül semmilyen hatalmi képződmény nem lett volna itt életképes.**

Lényeges az is, hogy mi már igen régóta honvédelmi harcot folytatunk. A hamisítások őseinket vérengző vadaknak mutatják, de esetleg Álmos és Árpád legendája ugyanolyan csillagmírtosz, mint Attila Nibelung-köre.⁶¹ Komolyan kell venni az új időadatokat is, illetve azt, hogy egy-egy számukra ismert eseménysort visszavetítettek a múltba, esetleg többször is, s a maguk modern-kori érdekei szerint alakították a múlt szereplőit.

Choongwon Jeong kutatási eredménye tükrében

A jelen írásunk kiinduló alapjaként szolgáló kutatócsoport vezető és szerző, Choongwon Jeong további 38 cikke különböző tartalommal bír, de többnyire kelet-ázsiai genetikával foglalkozik. Nem látszik bennük, hogy Európa és Ázsia viszonyára kitérne, arról tudna.⁶²

A lényeg ezért, hogy a keleti-sztyepei és a nyugati-sztyepei pásztorai nem túl sűrűn érintkeztek egymással. Lehetett az a forrás – pl. a szkíták esetleg valóban keletről érkeztek a nyugati sztyeppére és lettek annak urai – de még ez sem biztos. A szkíták a visszacsapó nyíl bevezetésével valóban a harcászati pásztorok közül kiemelkedtek, de ez elsősorban az ún. királyszkitákra vonatkozhat, mert a többiek a nevüket éppen az uraiktól kapták. Van a szkíta névnek más megfejtése is, miszerint a meghódított tudós (scita) népről ment át az elnevezés a hódítókra,⁶³ ahogy ép-

⁶¹ Lásd Darai Lajos: Hősök (héroszok) és népalkotó emberek. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35. évf. 1. sz. (2020.)

https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_444-500.pdf.

⁶² <https://scholar.google.com/citations?user=xy2a0hMAAAAJ&hl=en#>.

⁶³ Lásd Fábrián Sándor: *Történelmi szürreál. Az Igazság Kálváriája*. Szilaj Csikó, 2020.

https://docs.wixstatic.com/ugd/55b554_0e68975088fb4821af9e7f1078dcd367.pdf.

pen a harci eszközükről, a sajátságos íjról is kaphatták nevüket (sagittarius – Sagittarius, a Nyilas [csillagkép] népe). És aztán a harciasság jellegzetességeit mutató kelet-európai, nyugat- és kelet-ázsiai csoportokra is átvitte az utókor a nevet.

Ami a nevek és a szerepkörök azonosságát illeti, ez a kérdés már korábban is felvetődött. Ezek a harcias szerepkörök a turk pásztortörzseknél jelentek meg, és amikor erre utaló név valahol megjelenik, az nem feltétlen jelenti azt, hogy egy törzs, vagy népesség is ott élt, csak azt, hogy egy ilyen szerepkörű valaki, valami megjelent – és az ott élők a turk nyelvet használták, vagy teljes egészében, vagy csak a szerepkörök megjelölésére. Ez már Padányi Viktornál is olvasható, aki pl. a magyar „*hét törzset*” és vezérét hét szerepkörként értelmezte és nem nép- vagy törzsnévként.⁶⁴

A magyarra utaló név, a Megyer a bizánci anyagban személynévként és nem népnévként jelenik meg legkorábban. VII. Konstantinnál a Megeré (Μεγέρη) személynévként szerepel Moravcsik szerint, nem törzsnévként.⁶⁵ Azaz a nevek nem jelentenek kellő támpontot. A Kárpát-medence lakosságát jelölő *Magyar* név eredetét nem lehet megmagyarázni a jelenleg beszélt nyelvből Nógrády Mihály szerint: „*Mivel a magyarok természetüknél fogva tartózkodnak nemzeti hovatartozásuk folytonos hirdetésétől, e név fokozatosan került előtérbe a több mint ezer éves elnyomás folyamán a szarmata, római, hun, avar, hungar, török és osztrák uralom alatt. Az ország lakossága, mint Hungar volt nyilvántartva az Árpád-házi uralkodók alatt (896-1301). Ez a név tovább élt, amikor az osztrák Habsburgok átvették az uralmat 1526 után és az Ungar névvel együtt használták. Csak a jobbágyok, akik számbelileg nagy többségben voltak, hívták magukat magyarnak. A Magyar név a következő írásmódban lett lejegyezve: 1121 – Mogioroi; 1150 – moger;⁶⁶ 1228 – Mogor; 1230 – Mogior; 1275 – Magyar; 1283 – Mogyor; 1286 – Magor; 1323 – Maghor; 1329 – Magar; 1333 – Magyar;⁶⁷ 1399 – Magyar; 1510 – Magery⁶⁸.*”⁶⁹

A magyar népnévre vonatkozóan még annyit, hogy ugyan a ló neve a kínaiban 'ma', de sem a 'ghar', sem a 'gyar' szónak ott értelme nincs, merthogy sem lágy d, sem r-hangjuk sincs. A mellérendelő műveltségű társadalom nem nevezi meg önmagát, mert erre nincs szüksége. Az alárendelő szemléletű műveltségek a maguk sajátos nézetét vetítik ki a szomszédos mellérendelőkre és nevezik őket – pl. Andersen meséiből következően törpének, feltételezett királyaikat kígyó-királynak, róka-királynak, vagy hasonlónak. A Kárpát-medence magyarsága így kaphatta az utolsó rátelepedőktől a nevét, a magyart.

A magyar névről szóló vita – lényegében – a magyar eredet kérdését feszegeti. A tét pedig nagy, mert újabban látjuk, hogy a finnugrizmust a sztyeppére akarják átmenteni, a turanizmus felújításával. A lakatlan erdős-mocsaras területről származást feladva, kínálnak helyette egy discsóségesebbnek látszót, ahogy tette ezt annakidején a Pray által elindított turáni eredetelmélet.

⁶⁴ Dr. Padányi Viktor: *Dentu-Magyarica*. Turul, Veszprém, 1989. pp. 346-347, 372-373. V. ö. Cser Ferenc: Gyökerek. Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról. Melbourne, 2000. pp. 177-178. <http://www.leventevezet.extra.hu/gyokerek.pdf>, <http://forrasok.kisbiro.hu/forrasok.kisbiro.hu/kepek/letoltesek/gyokerek.pdf>, <https://docplayer.hu/3719758-Gyokerek-toprengesek-a-magyar-nyelv-es-nep-karpatmedencei-cser-ferenc.html>.

⁶⁵ Moravcsik Gyula: *Az Árpád-kori magyar történet bizánci forrásai*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984. p. 46.

⁶⁶ Benkő Loránd (szerk.): *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára II. kötet*. Akadémiai, Budapest, 1967. p. 816.

⁶⁷ Szamota István: *Magyar oklevél szótár*. Budapest, 1902-1906. Reprint 1984. p. 606.

⁶⁸ Benkő 1967, uo.

Nyilvánvalóan azt remélik, hogy a sztyepei eredethez szövetségesekre lelhetnek a turanizmuson kívül a szkíta azonosság és a türk rokonság, a kínai, a mongol, az iráni és még a sumér származtatás híveiben is. Teszik ezt annak ellenére, hogy a magyarság sztyepei eredetét semmi sem támasztja alá, hiszen onnan éppen örök ellenségeink, a magukat indoeurópainak nevezők származnak. Aztán az uráli és kaukázusi, leginkább múzeumi raktárakban történt kutatás lényegében megmentette a finnugor eredetelméletet, csak valamivel délebbre vagy keletebbre tolta a származási helyet. ***Ez az őstörténetünk nyakába zúdított újabb valótlanság veszélyesebb, mint a korábbi, mert a helytelen finnugor elmélet ellen már sikeresen felvette nemzeti tudományunk a harcot, míg a hamis sztyepei eredet most új frontot akar nyitni.*** Pedig a mi műveltségi és népi eredetünk sem nem nomád, sem nem sztyepei, hanem a földműves állattenyésztő réteget jelenti, és a Kárpát-medencéből, valamint annak keleti szomszédságából való, ahol a hatalmi ág többnyire hozzáidomult e műveltség jellegének mellérendelő követelményeihez.

Ugyanakkor történik ez, amikor a feltáró régészet már nagyon éledezik hazánkban, és az autópályák alatti lelőhelyek mostanában feltárt anyaga megerősíti Kárpát-medencei eredetünket és folytonosságunkat: ottan semmi nem szláv jellegű és sokkal korábbi, mint eddig gondolták, amilyenek tartották azelőtt a magyar anyagot, ráadásul hihetetlenül gazdagok a lelőhelyek. Azaz egyre több bizonyítékkal igazolódik, hogy a sclau szóval illetett lakosság magyar műveltségű volt, mert a sclau hatalom alá rendeltet jelent, és az a hatalom előbb hun, majd hunbolgár, avar és magyar volt. Így nyilvánvaló, hogy minden eddig megismert összefüggésre, fejleményre, adatra érvényes teljes magyarázatot egyedül népünk Kárpát-medencei eredete adhat, a Kárpátok közvetlen környezetében élők szerepével együtt.

Egy-egy katona jellegű lovas törzs tehát képes volt ugyan ezer kilométert is bejárni és az ott élők életét befolyásolni, meghatározni – főleg a sztyeppén, de lakott területeken is, mert ott a katonai erejüknel fogva a lakosságtól megfelelő élelemmennyiséget el tudtak sajátítani. Ezért működött pl. a 'felégetési technika', amivel egy haderőt úgy lehetett feltartóztatni, hogy nem bocsátkoztak vele harcba. Ez széles, sík területeken működött. Mégis, nagy tömegben, nagyobb távolságba való mozgásuk – a »honfoglalás« – technikailag (logisztikailag) már nehezen elképzelhető.

De ez már nem a xiongnu kérdéshez kapcsolódik csupán, hanem az egész Euráziát átfogó hasonlóságokat magyar előzményeknek találók által előadottakhoz. Szekér Joakim Aloysius krónikájához képest vannak, akik azt képviselik, hogy a Kárpát-medenceiek előbb keletre mentek, majd visszajöttek, amiért az nem is honfoglalás volt, hanem hazatérés.⁶⁹ Ezt a mozzanatot egyébként Türk Attila és Sudár Balázs bírálja, ám ha szerintük ilyen keletre terjedés nem volt is, de Távolságtól idejövétel igen.

Ám mozogni a pásztor törzsek tudnak – és szoktak. A letelepedett, a földművelő népesség konzervatívan ragaszkodik a helyhez, ahol él – és ez logikus. Nála tehát szivárgás, lassú terjeszkedés mutatható ki, ahogy újabb területeket von művelés alá. De egyik sem kerekedik fel és válik pásztorrá. Éppen ezért az az elképzelés, hogy a Kárpát-medence korábbi lakói fölkerekedje-

⁶⁹ Nógrády Mihály: A nevek bizonyítanak. A magyarok nevei, kilétük és őshazájuk. Alapvetés. Tanulmányok a magyar eredetről és következményeiről. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 31. évf. 5. sz. (2016.) https://epa.oszk.hu/01400/01445/00019/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2016_5_0933-0978.pdf

⁷⁰ Ennek legkidolgozottabb elméletére lásd Szabó István Mihály: Vezérfonal a magyar és az uráli népek őstörténetének áttekintésére. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* XVIII. évfolyam 2. szám. pp. 69-104. <http://mek.oszk.hu/05900/05943/05943.pdf>.

nek, és a sztyeppére vonulva pásztorkodjanak, és eközben Kínáig elérjenek, az teljes értelmetlenség, lehetetlenség. Mindamellet, hogy ennek semmiféle régészeti nyoma sincs.

Nem a nyugati letelepedettek mentek keletre, hanem a mai európai Oroszország területéről a pásztorok telepedtek rá a nyugatabbra élő földművelőkre több hullámban. Ez a kurgán vagy jamna műveltség hatotta át és módosította a vonaldíszes kerámia műveltségét a Dnyepertől nyugatra, de egyébként egész Európában aztán, s éppen a Kárpát-medence löszös, dombos területén élőket leginkább kivéve ebből. Ez az északi kelta népességnél egyértelműen látszik. Már László Gyula is elemezte ezt a kérdést.

A dél-koreai genetikus csoportjának közleményéről egyébként máris született olyan értelmezésű cikk, amelyet ez a hagyományos felfogás mozgat.⁷¹ Nem véletlen, hogy a sumért is beveszi az ismertetés közben, de mint közép-ázsiai hatást.

Természetesen Székér Joakim Aloysius eredetmondája is elfogadhatatlan. Korábbi tanulmányainkban a krónikákkal foglalkozva rámutattunk, hogy minél későbbi egy magyar krónika, annál távolabbra helyezi a magyar eredetet. Ugyanennek a Székér Joakimnak a példája vezetett erre, aki a XVIII. század végén még krónikát írt, s nála már egyenesen Távol-Kelet a kiindulás.

Fenntartjuk a korábbi nézetünket, hogy az ún. honfoglalás a Kárpát-medencei magyarok és az oda sodródott, vagy meghívott, hunnak nevezett katonatörzs közötti megállapodásban létrejött állam katonai biztosítását jelentette. Utal erre a kijevei „csata” utáni megállapodás, amikor is a „kunok” és Álmos között szerződés jött létre, hogy bejöjjenek megvédeni a frank fenyegetéssel sújtott területet és népét. S ebben a leírás-megoldásban sem a Pray-kódex, sem mások nincsenek benne, sem a magyar krónikai hagyományok, mert ami magyar és ami szájhagyománnyal értelmezhető, az nem visz el a Kárpátoktól keletre messzebbre, mint legfeljebb a kukutyini (Cucuteny) műveltségig.

Az őstörténetben tehát jobb, ha a régészet vezérel bennünket, mert a leírt „történelem” sokkal inkább a hitvilághoz tartozik, semmint a valósághoz. A „magyar krónikákat” eredetileg latinul írták, latinul tudó papok, és kulturális alapjukat a katolikus hitük, műveltségük alapozta meg. Az akkoriban írt munkák célja a hit és a hitre épített hatalom erősítése, és nem az igazság kibontása volt. Ezért csak annyiban támaszkodhatunk rájuk, hogy bár nem közvetlenül, de az eredetre vonatkozó igazság morzsái kihámozhatók belőlük. Ez azonban ezt a fajta vizsgálatot nehezzé és bizonytalanná teszi. A régészet viszont azt mutatja, hogy Európában a sztyeppéi származású lovas pásztorok – nagy-állat tenyésztők – mozogtak, a földművesek meg nem. Rátelepedéssel jöttek létre a kettős társadalmak, és a kettő ötvöződéssel jöttek létre a vonaldíszes kerámia műveltség különböző helyein az ötvöződött nyelvi műveltségek és alakult ki Európa úgy, ahogy látjuk utólag. A legkisebb mértékű ilyen ötvöződést a Kárpát-medence hegyes-dombos keleti, északi részein láthatjuk, és ott uralkodó a magyar nyelv – és volt uralkodó több évezreden át az a műveltség, amelyet a magyar nyelv népi hagyományai tükröznek.

Amit a műveltségekkel kapcsolatosan megértettünk, az az, hogy a letelepedett műveltség meglehetősen konzervatív. Nem mozog, legfeljebb lassan terjed a szomszéd, még be nem fogott területek felé. A pásztor társadalom – még ha nem is nomádként – de mozgásképesebb, és néha az időjárás elmozdulásra kényszeríti őket. Ez a mozgás nem olyan, hogy csatasorban elvonul több tízezer ember, hanem fokozatos területi birtokbavétel – és ezért hadi jellegű a műveltségük

⁷¹ Vajna 2020.

alapja. Védni és elfoglalni! Viszont nagyságrendekkel gyorsabb, mint a letelepedett mezőgazdaság terjedése – amely a kőkorszakok végén elsősorban víziutak mentén terjedt.

A pásztoroknak a letelepedettekre gyakorolt veszélye az Kr. e. 5. évezredtől ismert, korábban ismeretlen volt. Valamiért a sumér műveltség esetében sem a békés letelepedettség a meghatározó, hanem a templomgazdálkodás miatti hatalmi konfrontáció. Az ok nem teljesen világos, de a saját legendáikban az egyes városállamok egymás elleni háborúskodása erősen kiűt. Talán mert monokultúras gazdaságok voltak, és számos terméket kívülről kellett beszerezniük – kereskedéssel – és ez okozhatott komoly érdekellentéteket köztük.

Mert egyébként a nem templomgazdaságban élő, letelepedett földműveseknél nincs nyoma az egymás elleni hadakozásnak, oda a védelem szükségességét a szomszédos pásztorok keltette veszély teremtette meg. Igaz, nem is kényszerültek kereskedésre, hiszen mindenük megvolt. Legalábbis eddigi ismereteink erre mutatnak.

De térjünk vissza a mostani témánkhoz! Ha a Deguignes–Pray–Szekér-féle kettőzött bemutatás megdőlt a hunok és magyarok altaji–uráli–volgai zavaros térségből való ideballagásáról, akkor megdőlt a Fekete-tenger közeli Meotisz is, ami szintúgy zavaros terület, mert a Káspit (Hyrkaniait) is belekeverik. Ugyanakkor a Volga és a bolgár szó azonos, tehát a Volgai Bolgárország sem hiteles, azaz Magna Bulgária, Baskíria, stb. utólagos kitalálás lehet. De még Attila Etil nevét is a Volgából (Itil) eredeztetik egyesek. Viszont Attila Szendrő várában születhetett, ha az anyját oda temették, és Attila a bizánciakon számon kérte, hogy Margus püspöke kirabolta ősei sírját. Ezért születéshelye tényleg nem lehet a mai Volga-mente. De akkor hol volt a Meotisi-mocsár? Fábián Sándor szerint a Kárpát-medencében, hiszen volt itt elég mocsár.⁷²

Attila tehát már a Kárpát-medencében született, itt is nevelkedett, és az akkori katonai urak éppen őt adták túszul a rómaiaknak, – innen ismerte Aetziust is! – merthogy a hunok – bárkik voltak is – a 4. század végén, az 5. század elején léptek hatalomra a Kárpát-medencében. Hogy honnan indulva, arra vonatkozóan alig-alig van valóságos adat a szájhagyományon, és az ún. krónikákon kívül.

Attila korában a Káspi-tenger nyugati oldalán élők egyértelműen turk nyelvű emberek voltak, és ők 750 körül vették fel az izraelita hitet. Azok, akiket Európa hunokként emleget, akár onnan is eredhetnek. Mert arra utal, hogy Kr. u. 375 táján onnan indult el egy pásztor mozgás és szorította ki a korábban az északi, germán területről oda jött pásztorokat. Akik meg a területük kiszáradása miatt jöttek délre akkoriban.

Vajta Dénes a napokban írta cikkében, *hogy a magyar a szláv környezetnek átadó nyelv*.⁷³ De akkor nyelvünk és népünk nem jöhetett Ázsiából. Most már csak az a kérdés, hogy akkor kik is a hunok, akik Vajta szerint a rokonaink. A kérdés túlnyomó részére a Kárpát-medencei eredetünk elmélete választ ad. A tisztázandó kevés kérdés már csak részletkérdés.

S talán majd a pontos helyét, irányát is ki tudjuk jelölni, de most még csak azt érdemes megfigyelni, hogy Árpád és csapatai mozgását az egyik krónika Erdélyen át vezeti Budáig, a másik változat szerint viszont már az Alföldről mentek oda vissza. A honnan hová tehát kérdéses. Esetleg kisebb mozgási körről van szó, hiszen Árpád 862-ben már Ravennánál harcol. Kézai Simon

⁷² Fábián, 2020.

⁷³ Vajta Dénes: A finnugor–hun kérdés néhány buktatójáról. A magyar nyelvről, mint ősnyelvről szóló tudás terjesztése lehetne a leghatékonyabb. *Magyar Nemzet* 2020. november 24. 11:09.
<https://magyarnemzet.hu/velemeney/a-finnugor-hun-kerdes-nehany-buktatojarol-8997503/>.

pedig a krónikájában nagyon pontatlan határokat ad meg Szkítiára. Ugyanígy, Anonymusnál is kusza a hódító Árpád-hadtestek mozgása a mai földrajz szerint.

Ezek, a krónikákra alapozó, majd a francia 'tudós' által megfogalmazott történelmi leírások nem tükrözik az igazságot, nem a valóság megjelenítései. Ez főleg a Kárpát-medence előtti életre vonatkozik: amit a krónikák a magyarokról írnak, az a Kárpát-medencei életükre még értelmezhető, az előélet leginkább a fantázia terméke. Így maga a Meotisz-mocsár is. Nem a helye a lényeg, hanem hogy egyáltalán ne helyezzünk oda valódi történelmi eseményt. Egyébként pedig a lovas szarvasmarha pásztorok esetében, ha mocsaras területről van szó, az Alföld mocsaraira érdemes figyelniük, hiszen a híres magyar szürke marha patáinál úszóhátya-szerűség van, és az ilyen marha nem hajtható át száraz, hegyi ösvényeken ezer kilométereken át úgy, onnan keletről a Kárpát-medencébe. Márpedig a Medencében él, itt őshonos állat. A régészek szerint csak a XIV. századtól vannak leletei, de erősen hasonlít az itteni őstulokra, amelynek kihalását viszont a IX. századra teszik. És aztán pedig sokfelől hoznák be a keresztesítéshez, a szürkemarha kinevezéséhez a fajtákat. Ám mivel ezek az elképzelések írott hagyományon, véletlenszerű említések alapján alapulnak, nem hitelesek. Valószínűbb és sokkal egyszerűbb, észszerűbb az a magyarázat, hogy az őstulok folytatása lett a szürkemarha, és jellegzetes tulajdonságai hosszú idő alatt alakultak ki.⁷⁴

A magyarság régészeti anyaga a Dnyeperig terjed, onnan keletre nem. A magyarság műveltségi hatásai ugyanaddig terjednek a régészeti leletekben. Nem véletlen, hogy az ott (Halicsban) talált régészeti emlékek alapján, az azonosságot értelmezve, az ukránok a Duna mellettiek (Almásfüzitő leletei) tekintik rokonnak, és ezzel igazolnák, hogy ők ott is éltek. De nem, hanem a magyar műveltség Halics vidékéről beköltözött a Kárpát-medencébe az első évezred során.

Árpád katonanépe lenne az – ha türk volt, ami nincs bizonyítva –, amelyre megengedhető, hogy az *európai sztyeppe* keletibb területeiről érkezhetett a Dnyeper nyugati részére, mert ott valóban akkor 'rokonok' éltek, mármint az ő rokonaik, nem a magyaroké. A kazárok ottani léte egyelőre nem lehet vita kérdése, akik valójában az ún. türk őshaza felől telepedtek oda, miután a kurgán műveltség onnan főleg Nyugat-Európába és Észak-Európa déli területeire átköltözött, rátelepedve az ottani földművesekre. De ez is 3-4000 éves folyamat a régészet szerint.

Ez látszik tehát a régészetből. Amit ezután találunk a krónikákban és a reneszánsz ún. 'történetírásában' megjelenő történelemként, már nem tükröz régészet által megerősített valóságot.

Ami korábban volt, az ködbe vész – legalábbis a magyarság történetét illetően, akiknek ezek a hunok valóban csak rátelepedő úr szerepkört jelentenek.

Akik Arnulffal szövetségben harcoltak, azok akkor valójában már a Kárpátok-mentéből indultak. Európa lakott területet jelent, az utánpótlásuk, élelmezésük a helyiektől megoldható,

⁷⁴ Szili István: Gondolatok a magyar szürke marháról. *Természet Világa* 140. évfolyam, 11. szám, 2009. november. <http://www.termeszetvilaga.hu/szamok/tv2009/tv0911/szili.html>.

Szili István: Gondolatok a magyar szürke marháról. *Természet Világa* 140. évfolyam, 11. szám, 2009. november. <http://www.termeszetvilaga.hu/szamok/tv2009/tv0911/szili.html>.

V. ö. *Magyar Néprajz II. kötet*: Gazdálkodás. Állattartás, pásztorok. Szarvasmarhatartás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001. <https://vmek.oszk.hu/02100/02152/html/02/328.html>. Szili István: Gondolatok a magyar szürke marháról. *Természet Világa* 140. évfolyam, 11. szám, 2009. november. <http://www.termeszetvilaga.hu/szamok/tv2009/tv0911/szili.html>. Bartosiewicz László: *Régenvolt háziállatok. Bevezetés a régészeti állattanba*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2006. <https://www.szaktars.hu/harmattan/view/regenvolt-hazi-allatok-bevezetes-a-regeszeti-allattanba/>.

megoldott volt. Így akár Kijev körzetéből is – ha nem találkoztak katonai ellenállással – simán néhány hét alatt Arnulf hatalmi körzetébe juthattak, de ezt még ellenőrizni kellene.

A szemléleti módszer itt a lényeges. Persze, az ember elolvassa a krónikákat, a legendákat, de amikor egy hely emberének életéről van szó, akkor az alapvető vezérelv a tárgyi műveltség. Ez például Szenthe Gergely tanulmányából is árulkodik.⁷⁵ Ebből kitekintve a krónikák, legendák valós alapja is esetleg megérthető – mert azok sem teljes egészében kitalált dolgok, valamiféle valós alapra épülnek. Például a tárgyi műveltség alapján lehetett feloldani a vaskorszak elején tántorgó kb. 3 évszázados időhiányt: a krónikás – Manhetto – nem tette egyértelművé, hogy a nála felsorolt fáraók és azok uralkodási évei nem összegezhethők, mert Egyiptom több részre szakadt, és fáraók más-más területre párhuzamosan uralkodtak. Mégis, a tárgyi leletek segítettek helyre tenni a dolgot: pl. a bikasírok, ahol fel volt jegyezve, hogy melyik fáraó hányadik évében 'halt meg' a szent állat – amelynek várható élethossza mintegy 18 év. Aztán a szkarabeuszok, amelyeket Európában – Spanyolországban – is megtaláltak, adtak szinkron lehetőséget.

Egy-egy terület története a régészeti leletekre alapozva, a 'krónikák' igazság-magvának ki-keresése segítségével megírható. Meg kell hozzá tanulni a régészetet, a nyelvészetet, az ember-tant, a genetikát, az emberi kapcsolati rendszerek bölcséleti elemeit és azok vizsgálati módszereit. Ez a nagyobb munka, és csakis ezek együttese alapján lehet megérteni az ottani életet – és ebben sokat segíthet László Gyula gondolatmenetének ismerete. Ő, magával ragadóan, a nyolcvanas évek elején megjelent munkájában⁷⁶ tíz évezreddel próbál a magyarság életére visszatekinteni! A Kárpát-medence őskora és ókora sokáig fehér folt volt a történetírásban. Ezen a helyzeten nekünk talán sikerült kicsit javítanunk tanulmányainkkal. Nemcsak a régészeti, embertani (benn a vércsoporti és örökléstani) adatok, hanem a nyelv és a műveltség, a néprajz, a jelképek elemzésével is. Nem előítélettel, mint sokaknál látjuk (hogy minden Keletről jött), hanem megismerve a körülményeket és a maguk környezetében értelmezve azokat. Ezért is hadakozunk a sommás ítéletek ellen.

Gondoljuk végig a mellérendelő műveltségünk fogalmát, hogy miért fontos vállalnunk és fenntartanunk: azért, mert az alárendelő hierarchia felsőbbrendűsége a mostani gondolkodást uralva a világban, a bolsevik stílusú lázadást segíti, mint ellentétet, így védelmet jelent számukra. Rossz ez, mert még a vallásos vonal is ellenzi (különösen Nyugaton) a mellérendelést (ott nem is érti), és a hierarchia fontosságáról prédikál. De a kuruckodóink ellenzik leginkább. Pedig ez a parázs, ami a magyar műveltség legfőbb jellemzője volt, nagyon fontos, hogy izzó maradjon. Csakhogy, miként lehetne erről az elvakult hierarchiában hívőket meggyőzni, hogy a mellérendelés az nem anarchia?! Hanem az ellenkezője annak, ami most Amerikában már polgárháborús jelleget ölt.

Magunkra tekintő tudományos módszert követve azonosítsuk a tárgyat, a magyar népet és magyar műveltséget, s elsősorban a magyarság érdekeit vegyük figyelembe. Magyar népen magyar emberek közösségét értve, magyar műveltségen magyar néphagyományokat elsősorban. E néphagyományok a mindennapi magyar élettevékenységet teljességgel felölelik, ezen kívül tartalmaznak a világmegértés, világábrázolás, gondolat kifejezés és közlés formáit. A magyar nyelvet tartva a magyar műveltség alapjának, a magyar gondolkodás és érzés részének tekintjük a

⁷⁵ Kovács Gergő: [Nem légyeres térbe érkeztek a magyarok – Szenthe Gergely régész a Mandinernek | Mandiner](#). 2020. augusztus 20. 7:00.

⁷⁶ László Gyula: *Őstörténetünk. Egy régész gondolatai néppé válásunkról*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1981.

magyar népmeséket és népdalokat. A magyar emlékezet részének a magyar népmondákat, regéket, és a már az államalapítást lehetővé tevő védők emlékezetét részben idéző, majd az akkori jelent bemutató krónikákat. A magyar életmódhoz kellene kötnünk az eszközök, viselet és tánc magyar jelképeit, a szokásokat. Elősegíteni a magyar jellem, erkölcs érvényesülését. Megkövetelni magyar embertársaink szeretetét és segítségét. Magyarságunkat tekinteni célnak, a túlvilágról is segítendőnek. Kutatva nyelvünk és szokásaink ősiségét és mélyrétegeit. A magyar műveltség legrégebbi állapotait tekintve a legfontosabbnak. Örvendve, üdvözölve élő néphagyományokat, népművészetet. Elismerve a népművészet legkiválóbb hatását a kultúrára. Felismerni és terjeszteni a múltbeli események mai tanulságait, megfogadandó, jó tanácsait. A hatékony magyar szerves műveltséget építeni és szervezni. A magunkra tekintő tudományos módszer számára a szerves magyar műveltség az egyetemes emberi: a magyar népet természeti valóságnak tekinti.